

Lama Lodö

BARDO

CESTA SMRTI A ZNOVUZROZENÍ

Unikátní dílo
tibetského mistra
sestavující
z dosud
nezveřejněných
nauk!

Předmluva **Kalu Rinpočche**

Mnozí vyznavači východních učení se domnívají, že o buddhismu už víme všechno a že veškeré důležité texty vyšly v překladu do všech světových jazyků.

A přece tomu tak není.

Učení o tom, jak si počínat v bardu – čili ve chvíli smrti a bezprostředně po ní – bylo donedávna vyhrazeno pouze zasvěceným. Když se to v případě této knihy konečně změnilo, nezůstal lhostejný ani tisk.

V *San Francisco Chronicle* například napsali:

„Tato kniha je ojedinělá a obdivuhodná, neboť odhaluje značnou část tajné tantrické cesty, která dosud nikdy nebyla zveřejněna.

Jde ovšem o skutečnou tantru – nikoli o pomíchané útržky východního učení doplněné vonnými tyčinkami či rituálním sexem, které se za ni na Západě tak často vydávají.

Tato nauka nabízí konkrétní poučení o tom, jak beze strachu projít jednotlivými fázemi smrti.

Je to skutečný praktický průvodce po cestě tantrického buddhismu, doplněný vědomostmi o životě a smrti, jaký zatím nikde na světě nevyšel.“

Jeho autor tvrdí, že se tak stalo ku prospěchu všech vnímajících bytostí, a věří, že si z jeho knihy může každý vzít poučení.

BARDO

Cesta smrti a znovuzrození

Lama Lodö

Předmluva Kalu Rinpočche

Přeložil Lumír Mikulka

Lama Lodö

BARDO

Z anglického vydání *Bardo Teachings*
vydaného nakladatelstvím Snow Lion Publications
v Ithace, N. Y., roku 2010, přeložil Lumír Mikulka

Vydala Metafora, spol. s r. o., v Praze roku 2012

Redakce Jana Moravcová

Korektura Marcela Magdová

Technická redakce Hana D. Benešová

Sazba Netopejr®

První vydání jako e-BOOK

BARDO TEACHINGS

Copyright © 1982, 2010 by Venerable Lama Lodö

Translation © Lumír Mikulka, 2011

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-992-8

U Krbu 35

100 00 Praha 10

www.metafora.cz

OBSAH

Předmluva	7
Poděkování	9
Úvod	11
Úvodní poznámka	13
PRVNÍ KAPITOLA: ,Čchi-cha‘i bardo	17
Otázky	29
DRUHÁ KAPITOLA: Čchos-nid bardo	39
Otázky	57
TŘETÍ KAPITOLA: Sipä bardo	63
Otázky	70
Dodatek	77
Slovníček pojmů	85
Literatura	89
Modlitba oddanosti	90

Nejctihodnější Kalu Rinpočche
s obřadním kloboukem Gampopy.
*Fotografie byla pořízena v centru Kagju Ling
ve francouzském Plaige.*

**Tato kniha je věnována
nejctihodnějšímu Kalu Rinpočche,
aby z ní měly prospěch všechny vnímající bytosti.**

ཀཀམའདྲུང་གུན་བྱེད།

PŘEDMLUVA

Všechny, jejichž zájem o buddhadharmu vychází z ušlechtilých tužeb a pozitivních karmických spojení, bych rád seznámil s dílem, které napsal můj žák lama Lodö. Svým popisem tří aspektů barda si přál přinést prospěch druhým. Následující výklad lamy Lodö lze považovat za autentický a v souladu s učením *Bardo Thödol* (*Tibetské knihy mrtvých*) stejně jako s texty takových učitelů jako Karma Čchagme Rinpočche. Prosím všechny, aby k tomuto výkladu přistupovali jako k něčemu, co může každému přinést prospěch. Hovořím jako jeden z těch, kdož na veškeré tradice spojené s Buddhovým učením pohlížejí s nejvyšší úctou.

Klášter Samdrub Thargaj Ling
P. O. Sonada 734219
Dárdžiling, Západní Bengálsko
Indie

PODĚKOVÁNÍ

Jako editorům se nám dostalo té výsady, že jsme mohli pracovat s lamou Lodö. Projevoval k nám trvalou vstřícnost a trpělivost, když se s námi dělil o svůj čas i vědomosti. Coby jeho studenti jsme pociťovali štěstí, že můžeme věnovat vlastní čas a zkušenosti jeho knize, která propaguje na Západě nauku dharmy.

Do tohoto vydání přispělo mnoho žáků lamy Lodö. Drölma Čchötso (Sheila Sullivanová) nakreslila podoby Buddhy použité ve druhé kapitole. Michael Conklin pomáhal s anglickým překladem slovníčku pojmů. Karma Čchösky Gjamtso (Joseph Duane, Esq.) a Karma Pema Chandro (dr. Corina Meyerová) poskytli materiál pro životopis lamy Lodö. Karma Sonam Čchoso (Kira Henriksenová) zrevidovaný text přepsala.

Děkujeme všem jmenovaným za jejich nasazení a práci. Nakladatelství Snow Lion Publication patří díky za to, že toto poslední vydání u nich vyšlo.

Veškeré zásluhy, které snad máme, bychom nyní rádi věnovali ve prospěch osvícení všech vnímajících bytostí.

Editoři

Karma Pema Zangmo (Nancy Clarková)

Karma Ješe Čchö Dön (Caroline Parkeová)

Kagju Suka Čcholing
Eugene, Oregon (USA)

ÚVOD

V průběhu zimy roku 1978 přednesl ctihodný lama Lodö (výslovnost zhruba jako „Lodru“), působící jako duchovní učitel v centru Kagju Drodén Kunčchab v San Francisku, na popud nejctihodnějšího Kalu Rinpočče, sérii přednášek o *Bardo Thödol* (*Tibetské knize mrtvých*). Přednášky byly v tibetštině a překládali je Dawa Norbu a Janet Gjatso. Následně zaznělo mnoho žádostí o nahrávky přednášek. Jelikož ale některé části záznamů nebyly zcela srozumitelné, rozhodl se lama Lodö místo toho připravit stručnou publikaci pro ty, kdo by se chtěli se základy učení bardo seznámit. Pásky nejprve přepsal Okanta Leonard a takto vzniklý rukopis byl zkontrolován a doplněn lamou Lodö, jemuž pomáhali Ješe Dargje a Tsering Zangmo (Ken a Donna McVicarovi).

Kagju Drodén Kunčchab
San Francisko
1979

ÚVODNÍ POZNÁMKA LAMY LODÖ

V následujícím výkladu bude předmětem našeho zájmu „čchi-cha‘i bardo a sipä bardo. O těchto věcech se mi dostalo ústního poučení od nejctihodnějšího Kalu Rinpočche. Kromě toho jsem také studoval výklad týkající se sipä bardo v knize *Dharma of Solitude (Dharma osamění)*, jejímž autorem je Čchagme Rinpočche. Čchos-nid bardo podrobněji probírat nebudeme. Velice srozumitelný výklad lze najít v díle, které sepsali Trungpa Rinpočche a Francesca Fremantleová a k němuž by se měli případní zájemci obrátit. Kromě toho lze najít informace i v překladu Kazi Dawa-Samdupa upraveném Evansem-Wentzem. Výklad o „čchi-cha‘i bardo nebyl nicméně až dosud v překladu zveřejněn. Nyní jsou tyto vzácné texty zpřístupněny a všichni se budete moci přesvědčit o tom, jak je učení vadžrajánu užitečné k dosažení osvobození.

Důvod, proč označujeme vadžrajánu za „tajnou cestu“, spočívá v tom, že obsahuje velice zvláštní metody, díky nimž lze s její pomocí dosáhnout okamžitého osvětlení. Tyto metody jsou tak snadné, že jim mnoho lidí nevěří. Současně však jejich hloubka mnohým brání v tom, aby je pochopili. Pokud jsou tyto metody odhaleny těm, jejichž mysl není připravena prostřednictvím dharmických cvičení, může to učitele i jeho žáka přivést do nebezpečí. Pro učitele bude spočívat v tom, že bude předávat učení, aniž by si podrobně prověřil žákovy schopnosti. Pro žáka pak nebezpečí poplyne z toho, že nebude těmto metodám věřit a na celou tuto cestu bude pohlížet nesprávnými očima.

Pokud se nám buddhové nečekaně zjeví ve chvíli smrti, mohlo by dojít ke spontánnímu a okamžitému osvícení. Základní prvek celého učení představuje myšlenka: *Pochopení toho, co se právě odehrává, je klíčem k dosažení osvícení.* Pokud v průběhu života nashromáždíme velké množství negativní karmy a současně máme jen malou víru v samotný fakt osvícení, pak nám ve chvíli smrti tíha naší karmy nedovolí, abychom byli božstvy přijati. Je vážnou chybou domnívat se, že bychom mohli dosáhnout uznání ze strany božstev v bardu, aniž bychom již za života nevyvíjeli dostatečné úsilí. Ve skutečnosti je právě nyní ze všeho nejdůležitější shromažďovat zásluhy tím, že se budeme snažit o dosažení soucitu a současně budeme upevňovat svou oddanost Buddhovi. Kromě toho je velice důležité správně meditovat a vyvolávat ve vlastní mysli co nejjasnější představy božstev. Pak budeme schopni dosáhnout v bardu osvícení – díky pozitivním sklonům, které jsme získali už za života.

Nyní pro vás nastala chvíle, abyste četli, učili se a prováděli praktická cvičení vedoucí k osvícení, které by přineslo prospěch všem bytostem. Ti z vás, kteří již za sebou máte zasvěcení do stovky božstev barda, a jimž se dostalo poučení, by měli provádět meditaci Dordže Sempa, aby si uchovali vlastní sebeodevzdání. Mantra stovky slabik je samotnou podstatou Stovky božstev barda.

Pomocí tohoto učení mohou všechny bytosti dosáhnout osvobození z oceánu samsáry.

REDAKČNÍ POZNÁMKA: Cizí slova jsou při prvním použití psána kurzívou – například jména buddhů a bódhisattvů stejně jako různé odborné termíny. Výjimku z tohoto pravidla představují slova jako Buddha/buddha, dharma, lama, karma, samsára, tantra, mantra a vadžrajána, která se běžně používají. Buddha s velkým písmenem píšeme, pokud je tím míněn konkrétně historický Buddha, s malým ve významu božstvo, osvícený.

Dordže Sempa
Malba Joseph Duane

| ,ČCHI-CHA‘I BARDO

Množství bytostí putujících samsárou je stejně nekonečné jako jsou nekonečná jejich vnímání. A tato vnímání jsou stejně nekonečná jako počet dharem. Všechny tyto dharmy lze přitom přiřadit do jedné ze dvou skupin: světská dharmy a posvátná dharmy.

Světská dharmy je nekonečná, ale jak učil Buddha, vše je obsaženo v *Pěti skandhách*, jež Tibeťané nazývají *Pung po nga*. *Pung po* znamená „nahromadit“, *nga* je „pět“.

Pěti skandhami se rozumí tělesnost, cítění, vnímání, záměr a vědomí. Šest smyslových orgánů (oči, uši, tělo, nos, jazyk a vědomí) dávají spolu s předměty jejich vnímání (forma, zvuk, hmat, pach, chuť a vnímání) dohromady Dvanáct okamžiků zrození a růstu – tibetsky *Kji čche čchu nji*. *Kji* znamená „narodit se nebo vyvstat“, *čche* je „růst či vzkvétat“ a *čchu nji* značí „dvanáct“. Jde o fenomén samsárického preludu.

Posvátná dharmy je nekonečná, ale současně je celá obsažena v Buddhově učení hínajána, mahájána a vadžrajána. V našem případě hovoříme o využití vadžrajány, neboť právě ona přísluší ke smrti a znovuzrození. Se znalostí uvedených učení se pět skandh a pět živelů mění v pět buddhů dhjány (*tathagaty*).

V tibetštině znamená slovo *bardo* „přechodný stav“. Existuje šest druhů barda. První je bardo života, *kje ne bardo*. Druhým je bardo snového stavu, *milan bardo*. Třetí je bardo meditace, *samten bardo*. Čtvrté je bardo umírání, *čchi-cha‘i bardo*. Páté je bardo posmrtného stavu, *čhos-nid*

bardo. Páté je bardo pátrání po znovuzrození v samsáře, *siṅpā bardo*.

Bardo života (*kje ne bardo*) zahrnuje zkušenost s iluzí reality vnímanou za bdělého stavu. Jsou v něm obsaženy všechny negativní i pozitivní činy za celý život od narození až do smrti. Bardo snového stavu (*milan bardo*) zahrnuje veškeré mentální aktivity v době spánku fyzického těla. Bardo meditace (*samten bardo*) zahrnuje závratné množství zážitků z okamžiků meditací – od nejnižších úrovní uvědomění se až po dosažení osvícení. Tyto meditační zkušenosti sahají od stavu soustředění na jediný bod až po nemeditativní stavy.

Bardo umírání čeká na nás všechny. Již v této chvíli bychom se měli začít připravovat na nepříjemné chvíle, jakými jsou bolesti a muka, která okusíme. Většina z nás nechce zemřít a většina z nás ani nedovolí sama sobě o něčem takovém přemýšlet. Přesto je však jisté, že zemřít musíme všichni. Dokonce i Buddha stejně jako všichni, kdo dospěli k osvícení po něm, skonali. A pokud zemřeli oni, musíme odejít i my všichni ostatní.

Velký tibetský jogín Milarepa byl osvícenou bytostí a dokázal se proměnit do podoby čtyř žvlů. I on však musel zemřít. Ve skutečnosti ale platí, že pokud pozorně prozkoumáme svou vlastní situaci, zjistíme, že jsme se ani zdaleka nezbavili iluzí, nevědomosti, nenávisti a všech negativních vlastností spojovaných s lidskou existencí. Jak bychom pak mohli tvrdit, že nezemřeme?

A stejně jako je smrt jistá, musíme mít na paměti, že není bezbolestná. Není to, jako když vítr sfoukne plamen svíčky nebo jej uhasí voda. Jen velice málo lidí dokáže zemřít v pokoji a štěstí. Což se týká i těch, kteří upřímně a vědomě naplňovali učení dharmy a prostřednictvím meditací se naučili do značné míry ovládat vlastní vědomí.

Pokud je tedy jistá smrt, musíme být připraveni také na její důsledky. Jakým způsobem nejlépe pohlédnout